

MŪSŲ LIETUVA

NR. 4 (1382) XXVII. 1975 M. SAUSIS - JANEIRO 23 D. 1,00 kruzeiras
R. Juatindiba, 20 - Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP. Tel. 273-0338

SOV. SAJUNGA

Brežnevo „liga“ rišasi su „kietos rankos“ politika, kurion grįžta sovietų valdžia. Tatai pastebi rusų disidentas Solženicinas išėjimoj. Ir jau matosi šio griežtumo ženklai. Disidentų santykiai su užsieniu jau nutraukti. Iš Rusijos negalima telefonu kalbėtis su užsieniu; telefoniniai šaukimai iš užsienio trukdomi. „Taip ir užsibai-gė atoslūgio metas, kai vakarų žurnalistas galėdavo pasikalbėti su rusų piliečiu ir disidentai galėdavo rašyti ar skambinti į užsienį. Dabar Rusija grįžta prie Stalino laikų - užsidarymo, izoliacijos“.

IZRAELIS

SAntykių ministeris, Aaron Yariovas, pastebėjo, kad didžiosios valstybės negalės pašalinti karo pavojaus Artimuose Rytuose, kadangi Egiptas su Syrija turi daugiau tankų ir karinių lėktuvų negu bet kokia kita vakarų valstybė, išskyrus JAV-bes. Taigi žydai jaučiasi priversti ruošti karui, kadangi arabai neatrodo norį sėstis prie taikos stalo.

EGIPTAS

Prezidentas Sadatas vis reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų iš visų trijų frontų. „Arabai turi atgauti visas savo žemes ir tik tada eiti į Taikos Konferenciją“.

Izraelio gi ministeris priminikas, Rabinas, pakartotinai pabrėžia, kad žydai nepasitrauks, kol nebus sudaryta tinkama sutartis - užtikrintos nepriklausomos Izraelio valstybės sienos.

JAV - bės

Maskva pranešė Vašingtonui, kad atsisako 1972 metais pasirašytos prekybinės sutarties. Mat, nenori priimti amerikiečių jiems statytos sąlygos - duoti didesnę emigracijos laisvę. Tai kišimasi į vidinius kitos valstybės reikalus, sako rusai. Ir vėl uždaro lyg kiek pravertas Rusijos - kalėjimo - duris.

Suvienytų Tautų generalinis sekretorius, Waldheimas, pastebi, kad Art. Rytuose gali lengvai kilti karas, kuris uždegtų visai pasaulį. Visa priklausys nuo šių kelių ateinančių mėnesių.

1918 II. 16. 1975

Iškilmingas Vasario 16. minėjimas

vyks vasario 16 dieną Sesi-lių Pranciškėčių gimnazijos salėj, V. Zelinoj, 16 valandą. Prieš tai, 15 val., MIŠIOS už Lietuvą V. Zelinos bažnyčioj. Smulkesnė programa bus paskelbta vėliau.

Visų liet. organizacijų vard

Visų liet. organizacijų vardu
PLB Valdybos p-kas

Algirdas Sliesoraitis

Lietuvių šauksmas iš Gudijos pogrindžio

Lietuvius norima pirma sugudinti, paskui surusinti

Vaikams draudžiama lietuviškai kalbėti

Lietuviškos Baltarusijos vietovės neprijungtos prie Lietuvos TSR todėl, kad užsimota jas iš-tirpdyti ir jose gyvenančius lietuvius paversti pradžioje gudais, o paskui rusais. Kad taip iš tikrųjų yra, paaiškėjo iš vietinės (Baltarusijos) valdžios veiksmų, kurie pradėti vykdyti 1944, išvijus vokiečius:

1) Neleista veikti lietuviškom mokyklom. Vietoje lietuviškų mokyklų, kurios veikė lenkų okupacijos metais, atidarytos rusiškos.

2) Duota suprasti, kad lietuviams inteligentams (mokytojams ir kitiems) čia nėra ko veikti, ir jie turi iš Baltarusijos TSR išvykti. Jiems neduota darbo, ne norintieji išvykti visaip gąsdinami, terorizuojami (buvo atsitikimų, kad net naktį su ginklu grąsinta susidoroti, jei neišsikels iš šio krašto). Nepaisyta net to, kad dalis vietinės lietuviškos inteligencijos buvo tarybų valdžiai nusipelnę (buvę pogrindininkai komunistai, dalyvavę kare prieš vokiečius).

3) Lietuviški kolūkiai išardyti ir vienoje vietoje gyveną lietuvių išskirstyti į kelis kolūkius, kad vyrautų nelietuviška dauguma. Lietuviai nušalinti nuo kolūkių pirmininkų pareigų, pavyzdžiui, 1949 m. nuo pareigų nušalintas Dubinių kaimo kolūkio pirmininkas E. Lukoševičius, nors jo vadovaujamas kolūkis buvo pirmaujasis rajone.

4) Lietuviai nušalinti nuo pareigų vykdomuose ir partiniuose organuose.

5) Lietuviams kunigams ne-leista eiti pareigų lietuviškose Baltarusijos TSR parapijose. Didelė dauguma katalikų bažnyčių uždarytos. Tuo tarpu pravoslavų cerkvės daugumoje paliktos veikti, arba dar naujos atidarytos.

6) Likviduojamos visos lietuviškos kultūrinės įstaigos ir priemonės, kurios buvo leistos lenkų okupacijos metais (vaikų darželiai, skaityklos klubai, saviveikla).

Nei mokyklų, nei spaudos mums turėt neduoda...
(pagal A. Baranauską)

Vaikui, kurio gimtoji kalba lietuviška, Baltarusijoje nuo pirmos klasės (7 metų) visi mokslo dalykai dėstomi rusiškai. Vaikams mokykloje draudžiama lietuviškai kalbėtis.

Per mokyklas rusinamos ir šeimos. Breslaujos ir Veranav rajonuose galima užtikti šeimų, kuriose tėvai tarp savęs kalba lietuviškai, o su vaikais - gudiškai. Paklausti, kodėl taip daro, atsako, "kad vaikui būtų lengviau mokytis". Mat, gudų kalba mažai skiriasi nuo rusiškos. Jei vaikas moka gudiškai, tai jam mokykloje lengviau suprasti rusiškai dėstomus dalykus.

Lietuviai nenori savo vaikų leisti į rusiškas mokyklas ir siunčia juos mokytis Lietuvon. Moraliai ir materialiai nelengva Baltarusijoje gyvenantiems lietuviams tėvams atsiskirti su mažais vaikais ir išvežti juos Lietuvon, toli nuo savęs, juo labiau, kad ir Lietuvoje prisibijoma juos priimti (matyt, Maskva kreivai į tai žiūri) ir tenka tėvams daug prašinėti, daug prisivaikščioti, o neretai, ir su ašaromis nieko nelaimėjus, grįžti tuščiomis atgal. Tokia padėtimi pasinaudojo Baltarusijos valdžia ir įsteigė rusiškus internatus - mokyklas tose vietose, kur lietuviškas elementas yra gausiausias - Apse, Gervėčiuose ir Rodūnėje. Tuo tarpu toliau esantieji grynai gudiški rajonai tokių internatų neturi. Minėtuose internatuose stengiamasi sudaryti mokiniams galimai geras materialines sąlygas mokytis: gaunama pilna išlaidų (maistą ir drabužius). Mokestis už internatą yra nedidelis, taip kad ir neturtingų tėvų vaikai gali ten mokytis.

Vienas būdingas rusinimo pavyzdys. Paditvio kaime (Rodūnės apylinkėje) veikė rusiška aštuonmetė mokykla, bet joje kaip atskiras dalykas nuo trečios klasės buvo savaitėje 2-3 lietuvių kalbos pamokos. 1970 tą mokyklą likvidavo. Arti prie Paditvio aštuonmetės mokyklos neliko, į artimiausią mokyklą 7 km. Į tėvų skundus valdžia atsakė, kad "dabar galite savo vaikus atiduoti į Rodūnės internatą"

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TEIKIAMOS MOKSLO STIPENDIJOS

Solicitação de Bolsa – Stipendijos Prašymas

I. DADOS GERAIS

Nome .....
 Idade ..... Nacionalidade ..... Est. Civil .....
 Filiação: Pai ..... Naturalidade .....
 Mãe ..... Naturalidade .....
 Endereço .....
 Bairro ..... Cidade .....
 Telefone residência ..... escritório ..... recados .....
 Trabalha sim / / não / / Salário Cr\$. .....
 Onde trabalha e em que atividade .....
 Endereço da firma .....
 Casa própria / / Cedida / / Alugada / / Aluguel Cr\$. .....
 Possui automóvel sim / / não / /
 Gastos pessoais mensais 1974 CR\$. .....
 1975 (estimados) CR\$. .....
 Gastos mensais com estudo 1974 CR\$. .....
 1975 (estimados) CR\$. .....
 Gastos mensais com material escolar 1974 CR\$. .....
 1975 (estimado) CR\$. .....

II. POSSUINDO DEPENDENTES

Quantos dependentes ..... Grau de parentesco .....
 Renda familiar mensal Cr\$. .....
 Gastos mensais com manutenção dos dependentes CR\$. .....
 Gastos mensais com estudo dos dependentes CR\$. .....
 Gastos mensais com material escolar e condução dos dependentes CR\$. .....

III. SENDO DEPENDENTE

Nome do responsável .....
 Parentesco ..... Idade do responsável .....
 Local de trabalho do responsável .....
 Profissão .....
 Quantas pessoas constituem a família .....
 Renda familiar mensal Cr\$. .....

IV. INFORMAÇÕES ESPECÍFICAS SOBRE OS ESTUDOS

Atualmente recebe ajuda de: pais / / parentes / / outras fontes / /
 Quais .....
 Objetivo da bolsa: pagamento do curso / / manutenção pessoal / / material didático / / condução / /
 Valor mensal estimado da bolsa para 1975 CR\$. .....
 Onde estudou em 1974: Curso ..... Grau .....
 Aproveitamento nos estudos:

Ano	Curso e Grau	Média final
1972	.....	.....
1973	.....	.....
1974	.....	.....

Outros cursos feitos anteriormente .....
 A bolsa é pretendida para: curso ginásial / / colegial / / preparatório para faculdade / / curso superior / / Qual .....
 Período de estudo: integral / / parcial / / reduzido (fim de semana) / /

V. ATIVIDADE COMUNITÁRIA

Quantas horas semanais disponíveis ..... Quais dias da semana disponíveis .....
 Preferência por atividades comunitárias:
 ministrar aulas / / proferir conferências / / realizar estudos e pesquisas / /
 redigir artigos / / dirigir ou participar de grupo de danças / / coral / /
 grupo teatral / / atividade cooperativa / / atividade de assistência social / /
 serviço social / / atividades culturais / /

VI. CRITÉRIOS PARA CONCESSÃO DA BOLSA

- 1) Possibilidade e disposição atual e futura do candidato participar de atividades comunitárias;
- 2) situação econômica do candidato;
- 3) Os candidatos serão selecionados a critério único e exclusivo da comissão designada pela diretoria da Comunidade Lituano-Brasileira, de acordo com a verba disponível.

NOTA:

A bolsa poderá ser suspensa a qualquer momento se as declarações nela prestadas não forem verdadeiras; se o bolsista não realizar as atividades comunitárias a contento; se houver alteração na condição econômica do bolsista.

VII. AVALIAÇÃO DA COMISSÃO

BOLSAS DE ESTUDO PATROCINADAS PELA COMUNIDADE LITUANO-BRASILEIRA

Os questionários devidamente preenchidos, deverão ser entregues pelos interessados impreterivelmente até o dia 16 de fevereiro de 1975, na paróquia de São Casimiro, na Moóca; na Casa Paroquial de Vila Zelina; para L. Jodelis - R. Monteiro Soares Filho,

152 V. Zelina; para A. Sliesoraitis - R. Almirante Barroso, 778 - Sto. Amaro. Havendo dúvidas quanto ao preenchimento do questionário, favor telefonar para: Algirdas Sliesoraitis - 275-62-41; Lúcia Jodelis 274-15-97; Vincas Tubelis - 273-41-76 ou 444-6970.

MOKSLO STIPENDIJOS

1975 m. sausio mėn., 14 d., 20:00 val. L. Jodelytės namuose, įvyko Stipendijų Komisijos posėdis. Dalyvavo komisijos nariai; L. Jodelytė, V. Tubelis, A. Sliesoraitis ir P. Bareišis, Brazilijos Lietuvių Bendruomenės kasininkas.

Šio susirinkimo tikslas buvo užbaigti 1974 m. stipendijų darbą ir pasvarstyti apie 1975 m. stipendijų teikimą.

Buvo nutarta, kad p. Bareišis pabaigs sumokėti 1974 m. mokiniams skirtas sumas. Šiam mokesčiui bus panaudoti US\$ 100 (šimtas dolerių), gauti šiais metais, kad nereiktų kliudyti CR\$ 3.000,00 (trijų tūkstančių kruzeirų), kurie buvo padėti banke 1974 m. ir kurių terminas baigsis 1975 m., rugpjūčio mėn.

1975 m. stipendijoms yra gauta iš Šiaurės Amerikos US\$ 1.400 (tūkstantis ir keturi šimtai dolerių). Šiuos pinigų surinko kun. H. Šulcas. Kaip ir perėjais metais, 1975 m. stipendijų teikimui bus „Mūsų Lietuvoje“ atspausdintos anketos, kurias susidomėję stipendijoms mokiniai turės užpildyti ir įteikti komisijai. Ši komisija jas panagrinės ir suteiks paramą tiems, kuriems ji bus daugiausia reikalinga.

Mokiniai, kurie gavo stipendiją 1974 m., turės užpildyti 1975 m. anketą ir jų prašymai bus svarstomi kartu su kitais stipendijų kandidatais.

Užpildytos anketos turės būti įteiktos iki 1975 m. vasario mėn., 16 d. Šv. Kazimiero Parapijoje, Mokoje; V. la Zelinos Klebonijoje; L. Jodelytei - R. Monteiro Soares Filho, 152, Vila Zelina; A. Sliesoraičiui - R. Almirante Barroso, 778 - Sto. Amaro. Pavėlavusios anketos nebus nagrinėjamos.

Komisija susirinks vasario mėn. 18 d., anketoms nagrinėti ir stipendijoms pateikti.

1974 m. stipendijas gavusieji mokiniai yra šaukiami susirinkimui sausio mėn. 22 d. L. Jodelytės namuose, pateikti 1974 metų mokslo laipsnius ir aprašymą apie pasireiškimą lietuviškoje veikloje.

1974 m. stipendijų apyskaita bus paskelbta vėliau.

Stipendijos yra skiriamos lietuvių vaikams, kurie jau dirba prie lietuviškos veiklos ir ryžtasi toliau dirbti lietuvių bendruomenėje.

Stipendijų teikimo tikslas yra pakelti lietuviško jaunimo kultūrinį lygį, kad lietuvių bendruomenė turėtų jaunu, išsilavinusių ir sąmoningų veikėjų savo tarpe.

A. Sliesoraitis
 V. Tubelis
 L. Jodelytė

D. Tarabildienė. Sveikas, Vilniau!

NAUJOS KNYGOS

Vacys Kavaliūnas, HESTERA, romanas, 221 ps., Chicago 1974 m. Tai dienraščio „Draugo“ dviejų romanų konkurso laimėtojo nauja knyga. Joje pasakoja vienos jaunos žydo našlės, Hesteros, gyvenusios Kristaus laikais, gyvenimą. Jai mirtis staiga išplėšė mylimą vyrą Tobiją, o liga paralizavo sūnelį Zacharijų. Ji tikisi, kad Galiliejietis jį pagydys. Tačiau jis nukryžiuojamas.

Autorius lengvu, gyvu stiliumi pavaizduoja giliausius žmogaus sielos pergyvenimus. Hesteros dvasioje gyvenimo tikrovė susijungia su svajone, malda ir stebūklų.

Knyga tikrai verta skaityti. Jos kaina 4,50 dolerių. Išeista Lietuviškos Knygos klubo.

Pranas Dom. Girdžius. TOS PAČIOS MOTINOS SŪNŪS, Kristijonas, Antanėlis, Adomas; Chicago 1974 m., 170 ps. Rašytojas čia trumpais, šokinėjančiais vaizdais, užuominomis ir sakiniiais pavaizduoja „tos pačios motinos“ – Lietuvos – tris žymius sūnūs Kristijoną Donelaitį, Antaną Strazdą ir Adomą Mickevičių. Jie padeda giliau pajusti tų didžiųjų lietuvių, rašytojų dvasinius pergyvenimus bei gyventąją aplinką.

Taip pat Liet. Knygos klubo leidinys. Kaina 4 doleriai.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO TREČIOJO KONGRESO REIKALU

TIK 11 MENESIŲ LIGI III PL JAUNIMO KONGRESO
*****

LIETUVI, KONGRESO PASISEKIMAS TAVO RANKOSE!
*****

E HORA DE COOPERAR!
*****

Um orçamento preliminar de despesas prevê um gasto da ordem de 160 mil cruzeiros para a realização do CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE, programado para Dezembro de 1975.

Através de um Congresso dêste porte consegue-se avaliar a força da juventude lituana proveniente de vários países, bem como sentir a evolução e difusão dos usos e costumes pátrios. Vários foram os congressos realizados até esta data, sendo que o mais significativo ocorreu em 1972, nos E.U.A. e CANADÁ, onde foi constatada uma organização eficiente e um espírito de união poucas vêzes visto.

O sentimento de Lituandade, cultura, origens, usos e costumes e folclóre, proporcionou uma cooperação mútua, unindo jovens lituanos de diferentes regiões do mundo, tendo sempre como objetivo comum proporcionar à juventude lituana mundial um clima alegre e cordial, que culminou com um sucesso total do Congresso.

No Brasil os recursos são infinitamente menores, o que constitui um sério desafio para todos. As crises afetando os países desenvolvidos têm feito que a América do Sul seja vista de uma

forma bastante diferente do que era até algum tempo. À medida que as dificuldades crescem nêstes países, maior número de pessoas se deslocam para cá face às oportunidades que o futuro nos reserva.

Isto faz prevêr que o interêsse da juventude lituana do mundo inteiro seja maior ainda em participar de um congresso no Brasil.

Na qualidade de anfitriões do Congresso, compete a cada lituano aqui sediado - seja avô, filho ou neto, uma parcela de responsabilidade no sentido de bem receber e acolher êstes jovens que representam a sobrevivência da Lituânia livre.

Vamos deixar de lado polêmicas inúteis e briguinhas para avaliação de forças e nos unir, contribuindo ao máximo possível com nosso trabalho e recursos financeiros, a fim de que o Congresso a ser aqui realizado seja um autêntico sucesso, projetando definitivamente, no cenário mundial, o trabalho que os lituanos aqui radicados vêm desenvolvendo brilhantemente.

F. N. Satkunas

Mokykimes ir kalbékime lietuviškai

Rašo Rūta Cerškute, grįžusi iš Pietų Amerikos

Tirejau progos praleisti savaitę Romuvos stovykloje per II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą, pavažineti su skautais po Europą ir su kvartetu "Aušra" po P. Ameriką. Man buvo tikrai graudu ir liūdna matyti, kaip mūsų jaunimas yra praradęs savo lietuviškumą, kuris pasireiškia kalbos mokėjimu, kultūra, papročiais ir t. t. Ir Vokietijoje, ir P. Amerikoje labai maža dalis jaunimo moka kalbėti lietuviškai. Net vienos P. Amerikos lietuvių tautinių šokių grupės vadovas aiškina šokius ispanų kalba! Kitaip jis negali susikalbėti.

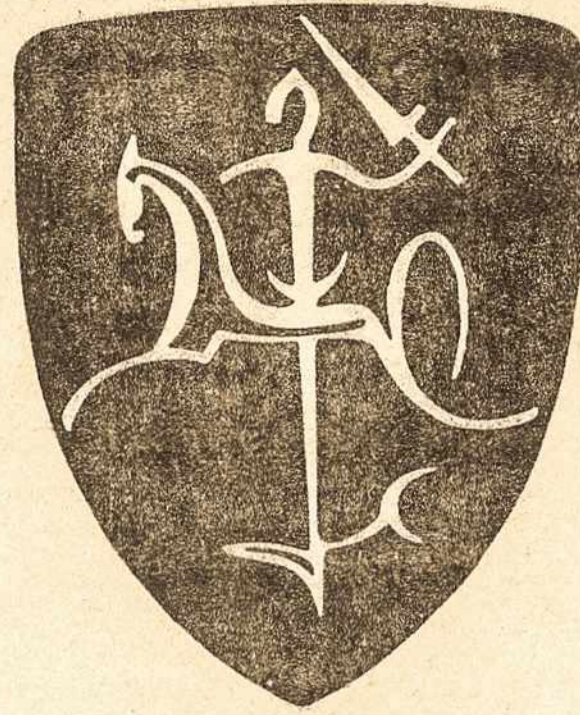
Dažnai pykdavau ant savo tėvų, kad jie užsispyrusiai reikalauja namuose kalbėti lietuviškai ne tik šeimoje, bet ir su atsilankančiais mano lietuviams draugais oei draugėmis. Dabar ir pati suprantu savo kalbos mokėjimo svarbą.

Labai svarbu mokėti lietuvių kalbą! Be jos mes negalim turėti jokių ryšių su įvairių kraštų lietuvių jaunimu. P. Amerikos vyresnieji lietuviai buvo tikrai nustebę, kad mes, jaunimas, gimęs Kanadoje, gerai galėjom susikalbėti lietuviškai. Nevienas, mus išgirdęs, keletą ašarų išspaudė iš akių.

Mes negalim kaltinti jų jaunimo, nes sunku yra išmokyti tokios kalbos, kuri tėra vartojama tik tarp lietuvių. Jų tėvai patinęjo ir nepriverė savo vaikų išmokyti lietuviškai. Tai dabar mūsų jaunimo pareiga stengtis tarpusavyje kalbėti kiek galima lietuviškai, kad neprarastume savo lietuviško charakterio.

Ypatingai yra svarbu, kad kiekvienoje lietuvių kolonijoje, ar dar geriau šeimoje, būtų vienas žmogus, kuris sukty tą ratą ir ragintų jaunimą kalbėti ir mokytis lietuviškai. Tikrai bus liūdna, jei ateinančiam jaunimo kongrese, kuris įvyks P. Amerikoje, jaunimas, susirinkęs iš visų keturių pasaulio šalių, negalės nė paprasčiausiais išpūdziais pasidalinti. Geras pavyzdys yra Brazilijos kun. A. Saulaitis, kuris visokiais būdais bando savo jaunimą lavinti ir paruošti kongresui. Reikia tikrai gerbti tokį žmogų, kuris lietuviybei visą savo gyvenimą aukoja.

Būtų labai gerai, kad kituose kraštuose atsirastų tokių pasi-aukusių žmonių, kurie nuolat ragintų jaunimą vartoti lietuvių kalbą, kad pats jaunimas suprastų kalbos mokėjimo svarbą.

BRAZILIJOS KRAŠTO FINANŠŲ KOMISIJA

Pasaulio Lietuvių Jaunimo III Kongreso Brazilijos Finansų Komisijos valdybą sudaro:

Prel. Pijus Ragažinskas - pirmininkas

Norbertas Stasiulionis vice pirmininkas

Jonas Tatarūnas ir Vincas V. Banys - išdininkai

Halina Mošinskienė ir Genė Žarkauskaitė - sekretorės.

Finansų komisijos valdyba nutarė rinktis pasitarti vieną kartą savaitėje, pirmadieniais, 20,30 val

SUSIDOMEJO BALTIJOS KRAŠTAIS

Kanadoje gana įtakinga institucija yra Bendrijų Taryba (Canadian Council of Churches), kurią sudaro beveik visos žymesnės denominacijos. Katalikai oficialiai nepriklauso, bet jų atstovai dalyvauja įvairiuose Tarybos darbuose. Toji Taryba yra sudariusi bene 7 komisijas įvairiems reikalams spręsti. Viena tokių komisijų yra skirta pasaulio problemoms (Commission on World Affairs), kurioje dalyvauja beveik visų denominacijų atstovai. Iki šiol Kanados Bendrijų Taryba, svarstydamą įvairius pasaulio klausimus, mažai tekrepė dėmesio į Baltijos kraštus. Kun. A. Žilinsko ir kitų pastangomis pavyko surengti bendrą susitikimą — minėtos komisijos narių ir baltiečių atstovų lapkričio 6 d. United Church patalpose Toronte. Simpoziumo forma buvo išdėstyta Baltijos kraštų problema, daly-

vaujant minėtos komisijos nariams ir keliolikai baltiečių veikėjų. Simpoziumo nariais buvo: prof. J. Dreifelds, vysk. Lūsis, kun. Pr. Gaida, T. Kronbergs ir kun. Taul. Iš jų — 3 latviai, vienas estas ir vienas lietuvis. Prof. Dreifelds buvo pakviestas kaip R. Europos ekspertas, o T. Kronbergs kaip Kanados Baltiečių Federacijos pirm. Jiedu kalbėjo apie Baltijos kraštus bendra, politine prasme, kiti — specialiai apie savo kraštus. Kiekvienam buvo duota po 15 min. Simpoziumui pirmininkavo profesorius Mathews. Kanados Bendrijų Tarybos komisija išklauzė simpoziumo narių pranešimus ir pateikė keletą klausimų. Vėliau ji padarys atitinkamas išvadas ir suredaguos savo pareiškimą, kuris bus įteiktas Kanados vyriausybei ir kitom institucijom. Tikimasi, kad tai bus padaryta netrukus.

Grandinėlės šokėjai

TIESA IR GYVENIMAS

Nepalaužiama ištvėrmė

IKI LAISVĖS LAIMĖJIMO

Simą Kudirką pasitinkant Chicagoje, kyla tiek klausimų, kad į juos net atsakyti neįmanoma. Išskyla senas klausimas, kuris buvo iškilęs prieš ketverius metus, — kodėl nebuvo laisvė pagerbta laisvės sargyboje esančių žmonių? Kodėl vieno žmogaus laisvė buvo susirūpinta labiau, negu daugelio kitų, taip pat kenčiančių ir persekiojamų, kalinamų ir kankinamų? Kaip mes šį kartą sugebėjome veikti kartu su savaisiais ir svetimaisiais, kai tautos bendros nelaimės akivaizdoje tos darnios veiklos jau seniai stokojame? Atsakymai yra ne tiek išsiaiškinimas, kodėl viskas taip vyko, kiek kaip tik — kodėl negalėtų panašiai vykti daugeliu kitų atvejų, kurių mes turime didelę gausą.

Siekimas laisvės yra herojiškas veiksmas, jeigu jis nėra tik egoistinis. Tai padeda ir kitų laisvės stokojančių viltims stiprinti. Rizikuoja tautos didvyriai, gindami tautos laisvę, savo žmonių gerovę ir ateitį, mėgindami sudaryti geresnes jų gyvenimo sąlygas. Tokių herojų turi visos tautos, nes visoms joms už savo laisvę ir tautinį ar valstybinį gyvenimą istorijos bėgyje reikėjo kovoti.

Tiesa, kovoja visa tauta, bent tautos dauguma, bet herojai laikomi tik tie vadai, kurie gyvybės auka, nepaisydami asmeninės, net šeimos naudos, gina savo tautos reikalus, žmogiškąsias vertybes, ypač žmogaus ir tautos laisvę. Šiuo atveju ir mūsų akys krypta su panieka į tuos, kurie laisvę išdavė, ir į tuos, kurie jau dešimtmečius laisvę mindžioja. Bet kartu kyla pasiryžimas visais galimais būdais savo laisvės troškimą parodyti viešai ir konkrečiai vesti kovą už išniekintos laisvės vardą atitaisyti.

Čia Kudirkos nepavykęs šuolis į laisvę buvo priežastis geriau suprasti laisvės vertę ir ją pasauliui kaip vertę parodyti, pasitelkiant amerikiečius iki aukščiausių viršūnių ir įsijungiant į veiklą nuo studentų demonstracijų iki visuomet gebančių aukoti pensininkų. Laimėjimas buvo atžymėtas ne vieno asmens ar jo šeimos laisvės laimėjimu, bet laimėjimu laisvės kaip tokios prieš visą pasaulį ir

pasidrašinimas ateityje laisvę ginti iki heroizmo.

*

Šioje vietoje jau buvo rašyta, kad pirmiausia mūsų dėmesys krypta į brolių latvių R. Brietze, išdrįsusį nepavykusio šuolio į laisvę neužslėpti. (Kibirkštis buvo įžiebta jo pareiškimais, studentų ir net vyresniųjų demonstracijomis, laiškais ir raštais. Tai pasiekė valdžios viršūnes ir sudarė spaudoje viešąją opinią, iškeliančią laisvę ir heroizmą, S. Kudirkos pasmerkimą kalėjimą ir jo drąsų tautos laisvės gynimą. Čia prisidėjo palankios aplinkybės, bet jos būtų nieko nepadėjusios, jeigu ne kietas užsispyrimas ir nepalaužiama kova už laisvės idealą, jeigu ne nuolatinis klabenimas durų, pro kurias galėjo išeiti laisvės reikalu stipresnis žodis.

Šiuo atveju ir reikia prisiminti ir didelį pasiaukojimą dviejų Atlanto pakraščio jaunų moterų — Daivos Kezienės ir Gražinos Paeglės, jų nepalaužiamą ryžtą visomis priemonėmis vesti nenuolaidžią kovą, kad Kudirkos laisvės reikalas taptų valstybiniu, o ne tik asmeniniu reikalu. Kai jis tokiu pasidarė, viltis pragiedrėjo, nes jau tarėsi valstybė dėl savo piliečių su kita valstybe, persekiojančia Amerikos piliečius.

Simas Kudirka pasirašo autografa Philadelphiajose Vinco Krėvės liuanistinės mokyklos mokinei Nidai Gailaitei. Ji jam įteikė savo rašinių parašytą prieš porą metų, jo tragedijos dienomis.

Nuotr. G. Mirono

Tačiau nebūtų teisinga, jeigu sakytume, kad tik mūsų pastangos išgelbėjo Simą Kudirką ir jo šeimą. Prie to daugiausia prisidėjo jo paties herojiška laikysena, jo drąsa teisme ir kalėjime, jo ištvėrmė kančiose ir komunistiniuose persekiojimuose. Prisidėjo ir kiti pavergtieji lietuviai, kurie jo teismo kalbą sugebėjo perteikti laisvųjų žiniai ir paskelbti ją savoje ir svetimijoje spaudoje.

Komunizmas bijo tik ginklo ir viešosios jam nepalankios opinijos. Čia tas karštasis ginklas ir buvo viešoji opinija, kuri palietė ekonominius ir valstybinius santykius, palietė diplomatiją ir tarptautinį bendravimą. To nebūtų padarę svetimieji be pavergtųjų, nuolaidų nedarančių mūsų tautos vaikų, kurie ardo komunistinį blogį iš vidaus, nes blogį tegalima pašalinti tik drąsa, pasiaukojimu ir rizika iki herojiškumo. Tokį heroizmą įrodė S. Kudirka, įrodė daugelis žinomų ir nežinomų lietuvių tautos narių, kurie šiandien gali kartu džiaugtis laisvės laimėjimu. Nors vieno žmogaus ar vienos šeimos laisvė nėra tautos laisvės laimėjimas, bet tai yra laimėjimas pačios laisvės, kaip vertybės, ir jos iškelimas virš kasdienybės.

*

Ar Simas Kudirka, pasiekęs laisvąją Ameriką ir galįs laisvai spręsti savo tolimesnį likimą, pats jaučiasi herojum, mes negalime atsakyti. Greičiau, kad

jis, kaip ir A. Solženicynas, sutelkia mintis, kad laisvė jo neišbloktų iš herojiško kelio. Tačiau jis tikrai gali didžiuotis savo laimėjimais kartu su savo tauta, žvelgiančia į jį kaip į laisvės laimėjimo simbolį, kaip pasitikėjimą savimi ir savo pozityviomis pastangomis. Jis gali jaustis laimėjęs bent šį kovos tarpsnį, kuriame to paties tikslo sujungtomis pavergtos tautos ir išėivijos pastangomis siekė visi kartu.

*****

Kam rūpi
LIETUVIŠKIEJI
REIKALAI,
tam rūpi ir
LIETUVA -
jos LAISVĖ,
GEROVĖ
ir ATEITIS!

*****

Ištvėrti kančioje ir ištvėrti kasdienybėje, kada žmogus vienu ar kitu būdu yra gniuždomas iš lauko ir iš viršaus, reikia herojiško pasiryžimo. Tačiau heroizmas nenuvertinamas ir tada, kai žmogus pralaimi. Net pralaimėjimas turi skatinti didesniai ryžtui tuos, kurie pajėgia į heroizmą įsižiūrėti, jame suprasti aukos dydį ir bent tuos laimėjimus, kurių herojiškai turi siekti likusieji. Dėl laisvės kentėjusį ir laisvę laimėjusį S. Kudirką pasitinkantieji neturėtų savo kasdienybėje jo herojiškai laikysenai užmesti šešėlio, bet kaip tik sutelkti visas pajėgas darbu, auka ir parama padėti jam ir jo šeimai susikurti naują gyvenimą Amerikoje. Pasitikėjimas religinių, žmogiškųjų, tautinių vertybių kilnumu ir jų galutiniu laimėjimu šiuo atveju turi skatinti išėivijos lietuvius ir svetimuosius net kasdienybėje ištesėti laisvės idealų sargyboje ir tikėti savo sujungtų pastangų rezultatais.

Simas Kudirkos ir jo šeimos laimėjimas turi atžymėti ryžto ir ištesėjimo žymę mūsų tautinę veiklą, nes tai vienintelė priemonė tautinei gyvybei išlaikyti. Parodytas heroizmas turi būti simbolis tos laisvės, kuri gali būti laimėta tik tesėjimu iki herojiškos aukos, atiduotos tautos idealams.

Pr. Gr.

III PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

TALKA IS KITŲ KRAŠTŲ

Tardamasis dėl Jaunimo kongreso Brazilijoje, Urugvajuje ir Argentinoje gruodžio mėnesį, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas Romas Kasparas priminė, kad visų pirma programos bei pokalbių ir užsiėmimų pravedėjai turėtų būti iš Pietų Amerikos. Likusias spragas užpildys Šiaurės Amerika ir kiti kraštai, kai PLJS Ryšių centras Čikagoje sužinos, ko reikia.

Argentinos komisijos laukia talkos iš Brazilijos ir Urugvajaus ypatingai stovykloje, kur bus daug įvairių darbų. Jeigu iš Brazilijos jaunimas nuvyktų kiek anksčiau, galėtų tikrai daug stovykloje padėti.

MAŽĄ VIETOVĖ DAUG DIRBA

Argentinos Rosario miesto lietuviai jau pradėjo didžiulę loteriją Jaunimo kongreso naudai. Nors vieta yra apie 400 km nuo Buenos Aires, bet mažos kolonijos lietuviai susimetė ir pradėjo plauti loterijos bilietus, kuriais 1975 metų lapkričio mėnesį laimėtojai ištrauks televizorius, radijas ir kitus aparatus bei premijas. Lietuvių parapijos klebonas kun. Juozas Margis kartu su Argentinos jaunimu dalyvavo abiejuose kongresuose.

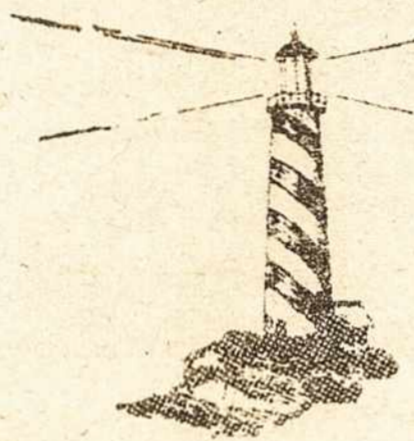
ATSPAUDĖ SVEIKINIMUS

Buenos Airėse jaunieji dailininkai atspaudė ir prieš Kalėdas pla-

tino švenčių sveikinimus JK nau-dai. Jeigu jie paruos šių spalvingų ir lietuviškų sveikinimų Velykoms, gimtadieniams ir panašiai, jų įsigyti galės ir Brazilijos lietuviai, nelaukdami sekančių Kalėdų, kada bus proga nusipirkti ranka spausdintų meniškų sveikinimų.

KONGRESO ATIDARYMAS

Argentinoje JK atidarymo komisija vadovaujama Nelidos Zavickaitės, pramato šią didžią iškilimą San Martin teatro salėje, kuri talpina apie 1000 asmenų. San Martin Teatras yra visiems žinomas, erdvus, gražus, vėsinamas.

Studentų suvažiavimas Toronte

Bendra apžvalga

1974 m. lapkričio 28-30 d. įvyko 24-tasis ŠALSS suvažiavimas Toronte. Royal York viešbutyje. Suvažiavimo komitetas buvo sudarytas iš torontiškių — Jūratės Seškutės, Giedrės Vasiliauskaitės, Lilijos Zenkevičiūtės, Jono Nako, Algio Senkaus ir Antano Šileikos. Jau ketvirtadienį iš atvažiuojančių skaičiaus buvo matyti, kad šis suvažiavimas bus vienas didžiausių Galutinis dalyvių skaičius buvo apie 500, iš kurių 385 buvo pilnai užsiregistravę.

Be dalyvių iš rytinių JAV ir rytinės Kanados, ši kartą pasirodė ir vakariečiai — 12 studentų iš Omahos ir Jurgis Au-

A. ŠILEIKA

keitimų. Suvažiavimas užsibaigė iškilmingu šeštadienio baliumi, kuriame studentai turėjo garbės turėti ir mūsų gen. konsulą dr. J. Žmuidziną.

Miesto burmistras D. Crombie trumpa kalba pradėjo vakaro balių, pasveikindamas visus susirinkusius Toronte į lietuvių studentų suvažiavimą. Algirdas Pacevičius vadovavo programai — jis supažindino su garbės svečiais ir perskaitė suvažiavimui atsiųstus sveikinimus: vysk. V. Brizgio, PLB valdybos, Balzeko muzėjaus dir. Baltramaičio, Algirdo Gustaičio ir Pedagoginio Lituaniškos Instituto neakivaizdinio skyriaus dir. Igno Serapino.

Rašytojas Aloyzas Baronas skaitė savo humoristinę poeziją. Burmistrai D. Crombie buvo įteikta A. Barono knyga anglų kalba, taip pat jam ir jo žmonai "sweat shirt" su įrašu "Vilnius University".

Po trumpos programos sekė vakariėnė ir šokiai. Oficialiai baliui užsibaigus, dalis studentų pasiėmė savo atsivežtus muzikos instrumentus ir apsupti 200 kolegų dar dainavo lietuviškas dainas iki 3 v.r.

keitimų.

Šeštadienį vyko registracija, Toronto miesto lankymas, vadovaujant Snaigėi Valiūnaitėi, ir susipažinimo vakaras.

Penktadienį buvo paskaitos: Gabijos Juozapavičiūtės, dr. Ilonos Maziliauskienės ir dail. T. Valiaus. Tik gaila, kad dėl labai didelio skaičiaus keletas vėliau atvykusių viešbučio nebuvo priimti.

Šeštadienį paskaitą skaitė dr. M. Ramūnienė. Taip pat vyko darbo posėdis. Paskaitose ne daug studentų dalyvavo, todėl naujai išrinkta valdyba planuoja įvesti ateityje šiek tiek pa-

keitimų.

Po trumpos programos sekė vakariėnė ir šokiai. Oficialiai baliui užsibaigus, dalis studentų pasiėmė savo atsivežtus muzikos instrumentus ir apsupti 200 kolegų dar dainavo lietuviškas dainas iki 3 v.r.

Organizaciniai klausimai

Lapkričio 30 d. įvyko svarbiausia suvažiavimo dalis — darbo posėdžiai, į kurių programą įėjo: naujos centro valdybos rinkimai, rezoliucijos ir nutarimas, kur rengti sekantį suvažiavimą. Pastarasis klausimas greitai buvo išspręstas — pasisiūlė Klevelandas ir Montrealis. Studentai pasirinko Montrealį. Taip pat iškilo mintis, kad gal reikėtų šaukti du suvažiavimus į metus.

Buvo pasiūlyta kartą į metus rengti studentų dienas, į kurias atvyktų gal mažesnis skaičius dalyvių, bet

kuriose būtų išspręstos rimtesnės Sąjungos problemos ir sudaryti planai.

Sąjungai veikti ir išsilaikyti reikia lėšų. Tam tikslui būtų rengiamas ir antras suvažiavimas, kuriame būtų lengvesnė programa (susipažinimas, dainos, metinis balius ir t.t.). Studentų dienos galėtų būti rengiamos ne viešbutyje, bet universitete arba lietuvių patalpose.

Naujoji ŠALSS valdyba svarsto šį planą, bet šiuo metu vienas dalykas yra aiškus — vienas iš sekančių metų studentų suvažiavimų įvyks Montrealyje.

Nauja valdyba

Į centro valdybą kandidatavo du sąrašai — Čikagos ir Toronto. Laimėjo torontiškis. Naują ŠALSS valdybą sudaro: Giedrė Vasiliauskaitė, Lilija Zenkevičiūtė, Algis Senkus ir Antanas Šileika. Leista pakviesti dar tris trūkstamus narius.

ŠALSS valdyba išipareigojo:

1. Atskirti "Ašies" (Sąjungos leidinys) redagavimą nuo centro valdybos, garantuojant, kad šitas leidinys išėitų reguliariai ir pasiektų Sąjungos narius.

2. Efektingiau atstovauti lietuviams studentams lietuvių visuomenėje.

3. Atnaujinti ir sustiprinti ŠALSS veiklą.

4. Užmegzti stiprius ryšius su studentų klubais, kurie jau nutarė arba domisi įsijungimu į ŠALSS.

5. Išsiaiškinti santykius su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga per JAVLJS ir KLJS suvažiavimą Ročestery.

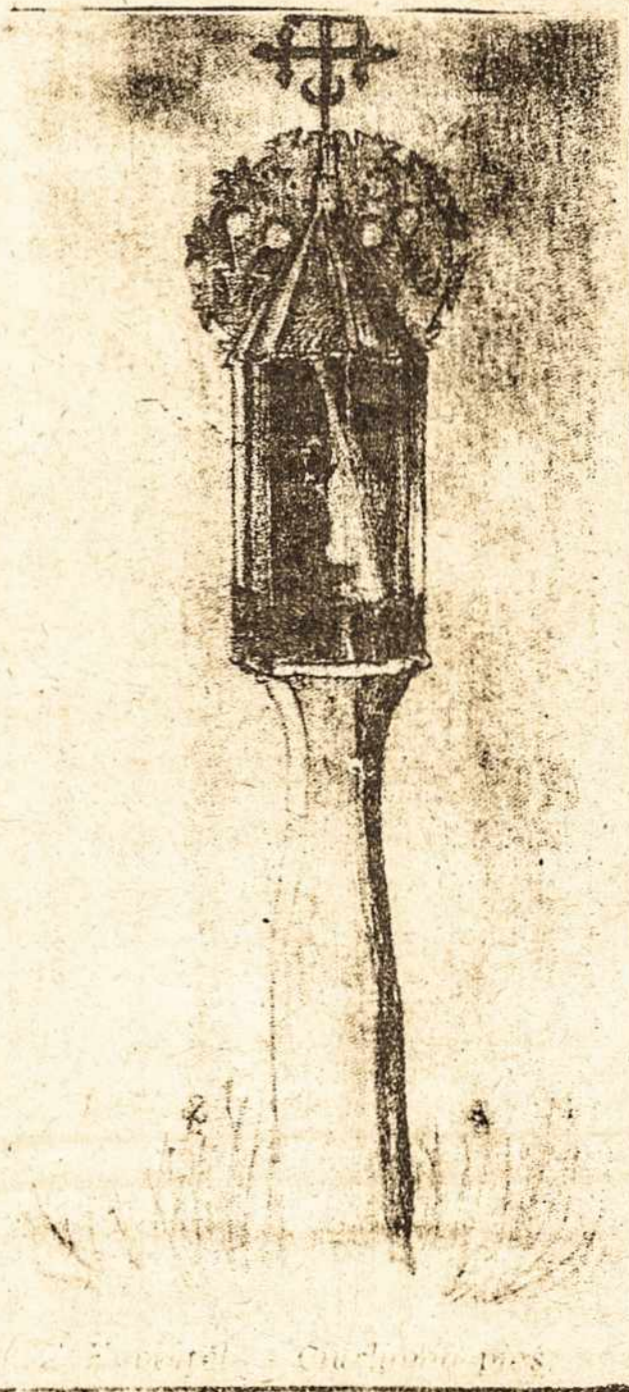
Naujai išrinkta valdyba iš torontiečių yra 25-ji ŠALSS centro valdyba. Sekančiais metais Montrealy bus 25-tasis Š. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas.

"Tėviškės Žiburiai"

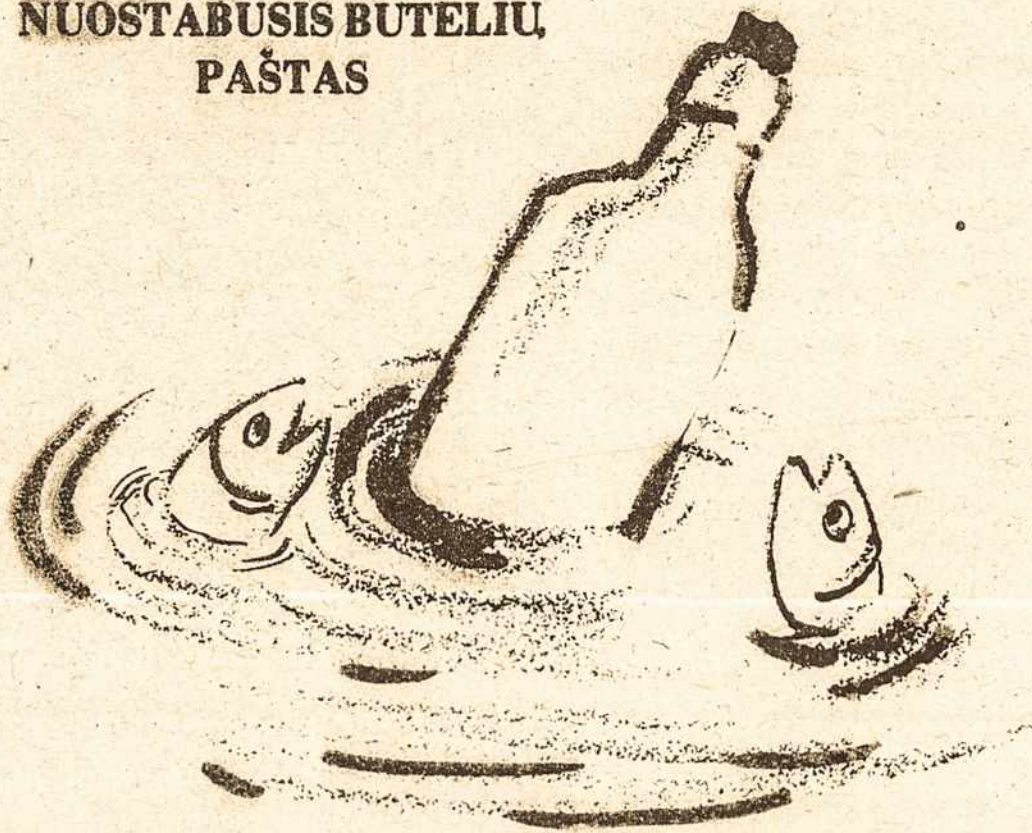
M. K. Čiurlionis

Pavasaris

Mūsų Lietuva Mažiesiems

NUOSTABUSIS BUTELIU, PAŠTAS

Jei kartais vaikščioldamas pajūriu pamatytum plaukiojantį butelį, ištrauk iš vandens ir pažiūrėk - gal jame yra įdėtas laiškas. Toki patarimą duoda didžiausias pasaulio butelių pašto ekspertas, dr. Jurgen Meyer, kuris tvarko Hamburge, Vokietijoje esantį butelių pašto muziejų.

Plaukiojančių butelių yra įvairiausių rūšių - vyno, alaus, degtinės, pieno ir šiaip sau butelių. Spėjama, kad šiuo laiku visuose septyniuose vandenynuose jų gali būti apie 10,000. Kai kurie iš jų jau plaukia vandenyje 100 metų!

Butelis, jeigu yra labai gerai užkimštas, tampa labai patvarus plaukiojantis objektas, galima sakyti - nesunaikinamas. Stiklas nepūna ir gali išsilaikyti vandenyje neribotą laiką, pergyventi didžiausias audras ir per dieną nuplaukti po 75 mylias nežinoma kryptimi.

Vokiečių hidrografijos institutas turi 600 buteliuose siųstų laiškų ir dar dabar aktyviai renka naujus ir didina rinkinį.

Dalis butelių ir laiškų rinkinio buvo per Antrąjį Pasaulinį karą bombų sunaikinti; vienas iš jų buvo įmestas į jūrą prie Kerguelės salos

vokiečių Pietų ašigalio ekspedicijos ir po 52 metų buvo rastas už 3000 mylių. Tai nėra rekordas. Yra žinoma, kad kitas butelis su laišku plaukė jūroje dar ilgesnį laiką. Tas butelis buvo įmestas į jūrą 1784 metais vieno skėstančio japonų jūros brangenybių ieškotojo laivo kapitono, kuris paskendo su 44 vyrų įgula; įdėtasis į butelį laiškas buvo jo pagalbos šauksmas. Bet pagalbos jis nesulaukė, nes tas stiklinis paštininkas buvo iš vandens ištrauktas beveik po 150 metų.

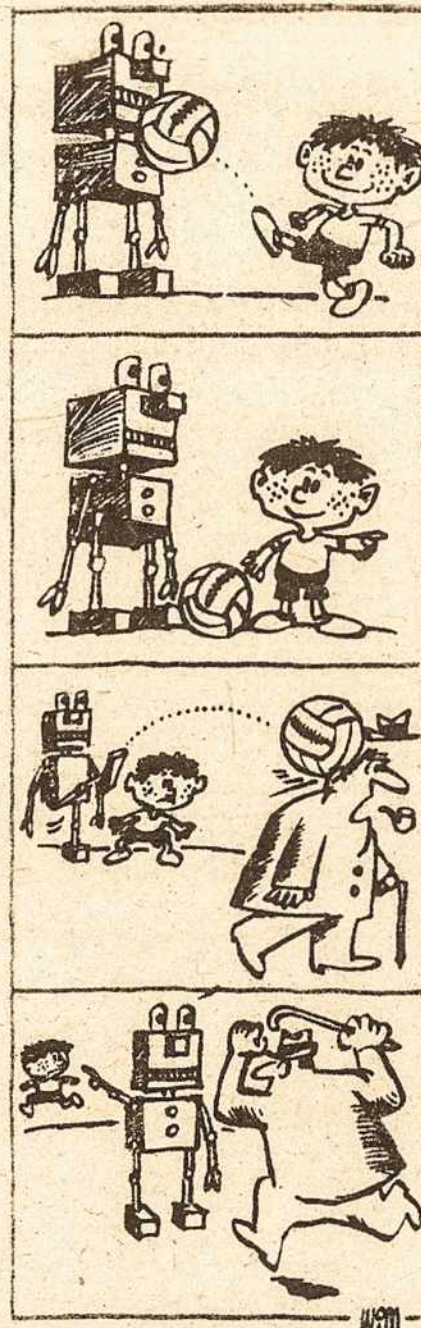
Garbė toliausiai nuplaukusiam tenka vienam buteliui, kuris buvo pavadintas "The Flying Dutchman". 1929 m. vokiečių ekspedicija butelį įmetė į Indijos vandenyną ties Tasmanija. Butelis plaukė ir rytus ir atsirado ties Pietų Amerika, buvo išimtas iš vandens ir vėl įmestas atgal į jūrą tolimesnei kelionei. Plaukdamas toliau, vėl praplaukė Tasmaniją ir iplaukė į Indijos vandenyną. 1935 metais atplaukė į vakarinę Australijos dalį ir buvo vėl iš vandens ištrauktas. Taip, tas butelis per 2447 dienas nukeliavo neįtikėtinai ilgą nuotolį - 16,800 jūros mylių!

Senovės graikai buvo pirmieji, kurie mėtė butelius su laiškais į jūrą. Kristupas Kolumbas, nusi-vylęs, kad gal daugiau nematys žemės, įmetė į jūrą butelį su laišku, tardamas paskutinius atsisveikinimo žodžius paliktiems ant žemės žmonėms.

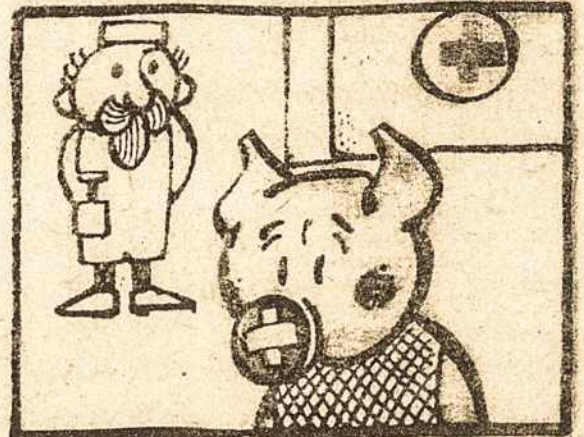
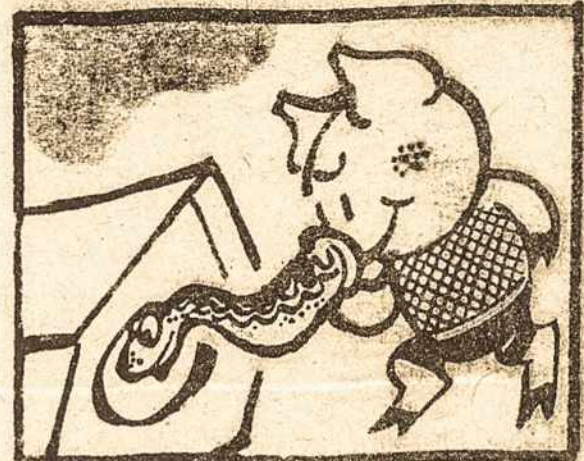
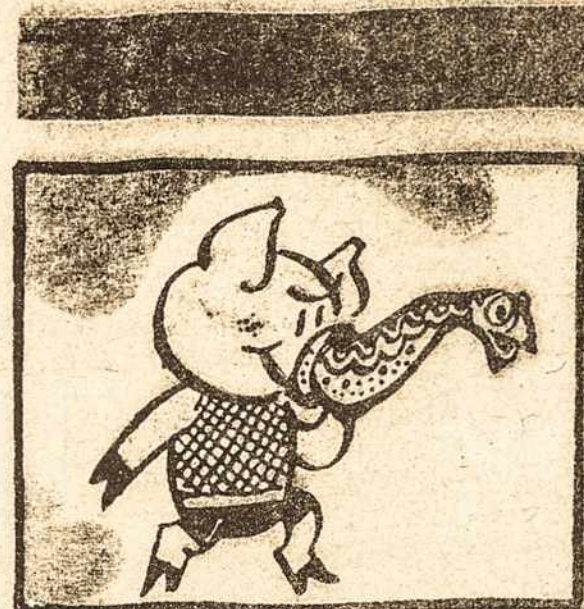
Kartą britų slaptosios policijos agentas pasiuntė Karalienei Elzbietai I butelyje "top secret" laišką. Kad niekieno akys neperskaičytų slaptą žinią, karalienė išleido potvarkį, uždraudama bet kam ištraukti kamštį iš rasto vandenyje butelio su laišku viduje.

Ne visi buteliai neša laiškus ir pasakoja apie skėstančius laivus ar nežinomas salas - kai kurie turi viduje pinigų. Vienas Amerikos milijonierius, Joseph Doller, įdėdavo į tuščią degtinės butelį 50 dolerių ir savo vizitinę kortelę kiekviena kartą, plaukdamas savo jachta į jūrą. Jis tą darė daug metų, bet ligi šiol nėra gavęs nė vieno atsakymo. Gal būt, jo gerai užkimšti buteliai su pinigais dar ir šiandien yra kur nors bangų supami...

ps. s.v. R.P.

MAZOJO FUTBOLININKO
NUOTYKIS

- Kas man pasakys, kam reikalingi tiltai!
- Kad vanduo po jais pratekėtų!
- Ką visų pirma padarė karalius Liudvikas 14, gavęs sostą!
- Atsisėdo!

IRUTĖ ir KESTUTIS

D. BASTYS

Literatūra • Dailė • Mokslas

Pionieriška Lietuvos istorija

V. Liulevičiaus redaguotas vadovėlis lituanistinėms mokykloms

Julija Švabaitė

Prie varpinės katedros aikštėje

1.

*Ir sugrižau. Ir pamačiau.
Ir paliečiau ranka.
Vagis. Pavargėlė, kuri
maitinasi svetima duona...
O, mano Vilniau,
Kraujo ir medžio Vilniau,
Išduotasis Vilniau, —
Ne mano atpirktas,
Ne mano iškentėtas,
(Aš prisiekiau, atsimeni:
Tegu nudžiūsta mano dešinė,
jeigu tave apleisčiau...)
Elgetų Vilniau,
Kiemsargių Vilniau,
Kunigaikščių Vilniau,
Aš nieko tau neatnešiau
parodyti,
O mane pažinai...*

2.

*Apsikabinsiu juodą varpinę,
Veidą panersiu tavo dulkėse
Ir verksiu,
Verksiu, verksiu...
Žinau, kad neišstversiu,
Žinau — išduosiu vėl tave.
Pririšk,
Nuplak mane
Prie juodo varpinės akmens,
Prie išprausto krauju
Zelmens...*

1. Istorinė tikrovė ir istorijos mokslas

Nors daug prirašyta istorijos mokslo teorijų, tačiau nėra nubrėžtų taisyklių, kaip istorijos turi būti rašomos, kas išakmiai jų turinį turi būti įdedama. Tik labai bendra fraze nusakomas jų tikslas: atvaizduoti žmonių buitį laiko slinktyje. Bet žmonių buitis, kitaip tariant, istorinė tikrovė, yra tokia įvairi, susidedanti iš daugybės tarpusavyje surizgusių veiksmų, smulkmenų, kad jos visuma palieka žmogui neaprepiama. Tik laikas iš jos pagaunama, stengiamasi suprasti ir aprašyti, sudaryti istoriją. Visos parašytos istorijos turi tik istorinės tikrovės nuotrupas, fragmentus, paimtus iš išlikusių praeities liudininkų, šaltiniais vadinamų. Taigi, istorijos rašomos iš šaltinių.

Nuo seniausių laikų pirmiausia dėmesys buvo kreipiamas į tuos šaltinius, kurie žymėjo garsių visuomenės vadų žygius, darbus, nuopelnus jų vadovaujamos bendruomenės. Pagal tuos šaltinius parašytos istorijos buvo iš esmės politinės. Jos vyravo ir istorijos moksle Europos viduramžiais ir naujaisiais laikais. Voltaire'as pirmasis drįso pašiepti politines istorijas su jose vyravusiais visokiais tituluo-

J. JAKŠTAS

tais vadais. Jis jas pavadino "mūšių istorijomis" (histoires des batailles), nes jose daug kalbama apie karus. Jis pats parašė dideli istorinį veikalą ir davė pradžia vadinamajai kultūros istorijai. Šis terminas buvo greitai pasigriebtas ir nuolat kartojamas iki šių dienų (dažnai pakeistas civilizacijos vardu). Imtos kurti ir nepolitines istorijos, kurioms galėjo būti taikomas bendrinis kultūros istorijos vardas, tačiau vyravo visdėlto politinės istorijos.

Pagal visuotinį polinkį ir Lietuvos istorija nuo pat jos rašymo pradžios buvo iš esmės politinė. Politinę istoriją rašė mūsų romantikai, kaip S. Daukantas, Basanavičius, Šliūpas, Maironis. Ją rašė ir istorikai — Pranas Mašiotas, Alekna, Skirmuntaitė, Maironis ir net Šapoka, kurių vadovėliai buvo vartojami ir nepriklausomos Lietuvos mokyklose. Politinė istorija iki paskutinių metų buvo dėstoma ir mūsų išveivose mokyklose. Pastaruoju metu čia įvyko žymus pasikeitimas.

2. Dvejopa Lietuvos istorija: kunigaikščių ir temų

Šiais (1974) m. JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo taryba išleido V. Liulevičiaus redaguotą lietuvių tautos ir valstybės istoriją — vadovėlį IX lituanistinių mokyklų skyriui. Redaktorius pratarmėje pasisako, ką jis vadina kunigaikščių istorija. Jam ji yra "senosios programos", atseit, iš Lietuvos atvežtos, istorija. Pasak jo, ji ir toliau paliekama pradinėse mokyklose. Pavadinimas "kunigaikščių istorija" skamba kaip ironiškai, lyg panieka tiems mūsų garbingiems kunigaikščiams, ir yra artimas anai Voltaire'o mūšių istorijai. Dėlto jis netiktų leisti į apyvartą. Visai tinkamas jai būtų politinės istorijos vardas. O ši pastaroji, anot redaktoriaus, "sudaryta teminiu būdu". Joje istorinė medžiaga skirstoma ne chronologine eile, kaip politinėse istorijose, bet parinktomis temomis, sudėstytais greta viena kitos.

3. Naujoviško vadovėlio turinio apžvalga

Siame pirmame vadovėlio tome gvildenamos keturios temos: geografinės žinios, visuomenės luomai, susisiekimas ir kariuomenė (gal būtų geriau — karyba). Pirmoji tema yra įprastas įvadas į mūsų vadovėlius, kur apibūrinamos gyvenamos vietos baltų giminių ir jos pačios suminimos. Tenka abejoti, ar sėlių įjungimas į būsimą latvių tautą teisingas, žinant, jog dabartinis

Zarasų kraštas nuo pat 13 a. įėjo į Lietuvos valstybę ir tapo susidariusios lietuvių tautos dalimi. Esminė vadovėlio tema yra antroji — luomai. Kažin ar pateisinamas išskyrimas kunigaikščių į atskirą luomą, laikant juos augštesniais už bajorus. Iš tikrųjų ir vieni ir kiti sudarė augščiausią diduomenės luomą (nobiles) ir ilgainiui susiskirstė laipsniais: kunigaikščiai (vardas kilęs iš germaniško žodžio konige), ponai (magnatai) ir eiliniai bajorai. Istorikai nepateisina ma į kunigaikščių tarpą maišyti didžiojo kunigaikščio titulą, didžiuoju kunigaikščiu laikyti Mindaugą ir betarpiškai po jo sekusius įpėdinius (27 p.). Didžiaisiais kunigaikščiais pirmieji ėmė vadintis Jogaila ir Vytautas, o prieš juos Lietuvą valdė dar kunigaikščiai.

Centrinė vieta luomų tarpe skiriama valstiečiams ir ryšium su jų istorija dėstoma visuomeninė ir ūkinė tautos buitis. Čia apžvelgiama žemdirbystės raida, vartoti darbo įrankiai, sodybos su ūkiškais trobesiais, bendruomeninis valstiečių gyvenimas, skyrium dėstomos jų baudžiavinės prievolės. Visas valstiečių buities aprašas yra bendrybinis, be paskirų faktų, tačiau daugiopas — paliečiamos įvairios jų gyvenimo sritys. Didelis papildas, tiesiog įrodomoji priemonė aprašams, yra tekste įdėtos gau-

"SEPTYNI SAULĖS PATEKĖJIMAI"

A. TYRUOLIS

"Septyni saulės patekėjimai" — naujausias, antras Julijos Švabaitės - Gylienės eilėraščių rinkinys. Autorė, viena ryškiausių šio pokario išveivijos poetų, su poezijos rinkiniais rodo si retokai: nuo pirmojo jos eilėraščių rinkinio "Vynuogės ir kaktusai" pasirodymo praėjo net 11 metų. A. Jakštas savo metu dėl reto rodymosi buvo kiek papriekiaštavęs net Putnui. Visdėlto ir uolusis kritikas turėjo pripažinti, kad svarbiau kokybė, ne kiekybė, poezijos turis, ne jos infliacija.

Tą pat galima pasakyti ir apie J. Švabaitės poeziją. Ji savo pobūdžiu nauja, gaivi, sugestyvi, išreikšta taipgi nauja, nebanalia forma. Turinio atžvilgiu tai lyg ir "Vynuogių ir kaktusų" rinkinio tęsinys, kur buvo atkurti paliktos tėvynės atgarsiai ir naujo žemyno (Australijos) vaizdai. Tik dabar netektos žemės atgarsių mažiau begirdėti: pirmasis rinkinio skyrelis ta tema teturi vos 4 eilėraščius. Spragą užpildo kitos užuominos ir Requiems motyvas — mirusių draugų ir dienų prisiminimams. Ką daugiau poetė dainuoja? Bene

išmintinai dienos temomis — apie savo kasdieninę kaip motinos, moters ir šeiminkės buitį. Tam pašvęsti skyriai "Pasodinsiu vijoklį" ir "Septyni saulės patekėjimai". Šio pastarojo vardu, apgiedant septynias savaitės dienas, pavadintas visas rinkinys.

Virtuvės motyvas mūsų poezijoje, berods, bus naujas. Rašyti poeziją apie svogūną ir bulvę kažkam atrodo gal lyg ir banalu. Kiti gal sakys, geriau tai palikti Aliūnui ar Gustaičiui. Bet svarbiau ne apie ką, o kaip rašys. Čia J. Švabaitė žengė sėkmingą žingsnį: anas kasdienines temas ji pakėlė, sakytum, į šventadienišką augštumą. Iš kasdienybės vadavosi lengvo humoro ar pasakiškos groteskos priemonėmis:

O mums galva nuo bulvės apsukto,
ir mes visi,
lubas ir stogą prasikirte,
į dangų kopsime
per bulvę. ("Bulvė")

Duona ir druska — dažnas po-
etinis įvaizdis. Poetė aiškiai pa-
sisako virtuvėje ieškanti ikvė-
(tęš. 8 psl.)

sios iliustracijos. Jos yra autentiškos, paimtos iš archeologinių iškasenų, seniųjų rinkinių ir (paskutinių laikų) iš nuotraukų. Iliustracijos atspausdintos joms tinkamame popieriuje, ryškios, su visokiomis detalėmis. Jos bus patrauklios jaunujų moksleivių akutėms.

Trumpas susisiekimo skyrelis per daug bendrybinis ir ne ką pasakas. Be reikalo leidžiamasi į pirmųjų laikus ir spekuliuojama apie susisiekimo priemones. Geriau būtų tikę papasakoti šį bei tą apie D. Lietuvos Kunigaikštijos kelius, pasinaudojus kad ir mažąja "tarybine"

(pabaiga 8 psl.)

SEPTYNI PATEKĖJIMAI

pimo (p. 15) Ta vieta jai turi turėti gilesnę prasmę, ne tik fizinio alkio pasotinimą (plg. Luko 10, 41-42). Pasisodintas ten vijoklis liūdnam, nes be "saulės ir šviesos". Taip pereinama į simboliką. Jau pat pradžioje buvo pasakyta, kad diemedelis, parneštas iš svetimo lauko, nežaliuos, reikia suprasti, ant mirusių kapo svetur. Prie baltai dengto stalo sėdi "alkanas, nervingas laikas", neduodas sielai ramybės, kūrybai atgavio, dėlto poetė jaučiasi esanti "vargšė", kartais tiesiog norėtų to aplinkoj "eilėraščių užsikloti", viską metus. Čia poezija reiškia vadavimąsi iš kasdieninės buities, imant tai ir platesne prasme:

Tur būt,
iš čia jau niekad neišeisiu,
paskendusi tarp šimto rūpestių.
(p. 15)

Šeimos buitį apmąstant, grįžta ir kaktuso motyvas. Spygliuotis gal mažiau žėstų nei tie trečiadienio dygsniai jautrią sielą, kai nesėkmė atrodo lyg "pasaulio galas" (p. 48). Po to — motinos ir vaiko problema. Šeimos džiaugsmas persipina su giliu liūdesiu, vaiko netekus, prisiminus pirmgimio ašarą. Poetė tiesiog vežasi gyvenimo trapumo mintis:

Pavirs mano virtuvė,
pavirs mano vijoklis duklėm — —
Ištirps vaškinių rankų dvilika
kaip žvakių
ant saulės delno
žalio. (p. 22)

J. Švabaitės poetinis žodis sodrus, sultingas, kartu ir vaizdingas, kaip šit:

Raudonos liepos
tavo akyse,
aukštos degančios pušys
gaisrų agonijoje. (p. 8)

Laisvais ritmais parašytose eilėse rimuoto teksto ir tradicinių strofų kaip ir nebėra (jų buvo daugiau pirmajame rinkinyje). Rimo jieškojimas poetė, atrodė, varžo ir jai su ta technika

lyg ir nepakeliamai. Laisvame eilavime gal bus susirastas tikras kelias, gal čia kiek ir naujosios anglų (amerikiečių) poezijos įtakos. Bet jaučiama vidinė naujos strofos ritmika, o tai jau svarus laimėjimas. Tik prisiminę tą pamirštą rimą, vis dėlto pasigestum tokio grakštaus skambumo eilučių iš "Vynuogių ir kaktusų", kaip:

Dulkės ant mano rankų
Lyg mirties pelenai,
Lyg sudeginti saulėj
Vyturėlių sparnai
(Dulkės, p. 69)

Tokiu skambumu šiame naujame rinkinyje pasižymi "Šeštadienis VI" — ritminis šedevriukas:

Išpuoši sienas gėlėmis,
išrausiu veidrodžiui šaknis,
ir tarsi laikui: — dar sustok,
dar valandėlę paaukok,
ir leisk man būti mylimai,
ir leisk man būti amžinai — — —
(p. 56)

J. Švabaitė eilėraščių rašo lyg štrichais, brūkštelėdama, kaip dailininkas. Dėlto jos kalba trumpasakė, pilna gerų įvaizdžių, į kurių tarpą tik retkarčiais išsipina koks mackinio pobūdžio (pvz. "šizofreniškas gegužis"). Rūpestingai puoselėtoji kalboje reiktų dviejų žodžių pataisos: diemedelis (ne diemedelis) ir armonikėlė (ne: armonikėlis).

Atitinkamai Danguolės Stončiūtės užsklandomis papuošta knyga bus miela dovanėlė naujos gaiivos poezijos mylėtojai.

PIONIERIŠKA ISTORIJA

enciklopedija, kur jie nebloggerai aprašyti. Taip pat ir laivinkystė labai paviršutiniškai paliesta. Kiek realiau apie laivinkystę būtų buvę galima papasakoti pasirėmus kad ir išsamiu straipsniu Lietuvių enciklopedijoje.

Paskutiniame skyriuje trumpai, esmingai ir daiktiškai pavaizduota kariuomenė visame Lietuvos istorijos vyksme nuo valstybės pradžios iki nepriklausomybės laikų. Pagrindiniai papasakota apie apsiginklavinimą ir ginklus. Gausios iliustracijos dar labiau paryškina Lietuvos praeities karybą. Pabaigoje daugiau iliustracijomis aiškinamos ir lietuvių pilys.

4. Visuomeninė (socialinė) istorija

Jeigu tradiciniams mūsų istorijos vadoveliams tinka politinių istorijų vardas, tai šiam naujoviškam galima duoti visuomeninės istorijos vardą. Tarp politinės ir visuomeninės istorijos (kaip ir tarp istorijos, aplama ir sociologijos) negalima praveisti ryškios ribos. Juk abiejų objektas yra žmonijos buitis. Šioks toks skirtumas tarp abiejų glūdi ne tiek objekte, kiek dėstymo metode. Istorija tikra to žodžio prasme vaizduoja įvykius (events) laiko slinktyje. Ji dėsto istorinius įvykius vieną prie kito chronologine eile. Tad istorijai (politinei) svarbu chronologija. Ji yra jos griaučiai. Tuo tarpu visuomeninė istorija, kaip ir

sociologija, vaizduoja daugiau istorinę būseną, ir jos dėstymas yra daugiau statiškas. Tokio pobūdžio dėstymui ir chronologija ne taip jau reikalinga. Tad šiame V. Liulevičiaus vadovėlyje su chronologija mažai susiduriama. Tik kur-ne-kur duodamos chronologinės datos proistoriniams laikams ir retkarčiais prikergiamos prie paminėtų valdovų jų valdymo laikui pažymėti. Statiškas dėstymo būdas neleido nuosekliai sujungti praeities su dabartimi. Jei vietomis vadovėlyje tai daroma, tai išeina lyg šuolis į dabartį. Esminis šio vadovėlio tikslas — parodyti, kaip tauta praeityje gyveno, dirbo, kovojo. Tas tikslas pasiektas.

5. Naujoviško vadovėlio vertė

Šio pagal naują programą sudaryto vadovėlio redaktorius V. Liulevičius pokalbyje su "Draugo" redakcijos bendradarbiu (žr. "Draugas", 1974. VI. 2) pabrėžė savo kūrinio originalumą itin saimingu samprotavimu: "Ankčiau Lietuvos istorija susidėjo iš vieno kunigaikščio. Už jų nugaros beveik nebesimatė tautos. Dabar čia rodoma visi tautos luomai". Nors toks kontrastavimas anų tradicinių istorijų su šios naujoviškos yra kreivokas, tačiau teisingai pažymėtas rengėjo pasirinktas naujas kelias. Vadovėlis teiks moksleiviams naujus mūsų praeities duomenis, skirtingus nuo jų kartą išmoktų. Čia ir glūdi pagrindinė jo vertė. Be to, turinio planavimas, grupavimas su smulkiais antrastėmis (net įrėmintomis) rodo redaktorių esant prityrusi pedagogą.

Sveikintinas redaktorius už mojis pritraukti prie vadovėlio ruošimo jaunas, vos į darbą žengiančias istorikas. Gal šios jaunos istorikės, kartą pasirodžiusios su savo darbais, palinks neapleisti Lietuvos istorijos dirvos ir stos į mūsų senųjų vietą. Jos prisidėtų prie mūsų išeiškos istorijos tęstinumo, dėl kurio mūsų dabar kartais paaimanuojama. Pionieriškam kūrinii tiko ir pionierės darbuotojos.

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

ISPŪDŽIAI IŠ SIBIRO

Stefanija Rūkienė

KRIKŠTYNOS

Tada vargšė Bronė nepagalvojo, kad tėvas niekuomet nematys savo sūnaus, o sūnus nepažins savo tėvo. Ji dar vis netikėjo, kad nesutiks su savo vyru ir neturės tos gražios ir darnios lietuviškos šeimos, kurią buvo sukūrę po melsvuojų savo tėvynės dangumi. Rodos, kad visas vargelis atiteks jai vienai...

Mums ten besėdint atėjo ir Jasinskienė. Ji tuoju suruošė vaiko krikštynas. Atsinešė maldaknygę, o kitas krikšto apeigas ji jau žinojo atmintinai. Mes visos trys: Bronė Pakulnienė, Stasė Bielskienė ir aš buvome krikšto mamomis. Krikšto tėvelio neturėjome. Senu-tė turėjo galiuką žvakės. Uždegė žvakutę, atsinešė vandens ir pasiėmė druskos. Mes visos trys laikėme vaika, o Jasinskienė atskaitė

maldas ir atliko krikšto apeigas. Berniukui parinkome Jurgiuko vardą. Tai padaryta tėvui pagerbti ir prisiminti. Vietoje surašėme krikšto metriką ir visos pasirašėme. Reikės eiti ir metrikacijos įstaigon, bet tai jau galima atlikti vėliau.

Šiose išdraskytose tremtinių šeimos krikštynose nebuvo jokio baliaus, bet visos stengėmės juokauti, niekus tauškėme ir stengėmės išlaikyti motinos gerą nuotaiką. Visos pasižadėjome auginti Jurgiuką, globoti ir padėti motinai išsaugoti jį nuo mirties. Pasižadėjome, bet napagalvojome, ar mes galėsim ištesėti savo pažadą.

Slinko metai, kad ir varge ir nepritekliuose, bet Jurgiukas augo. Motina nuo ankstyvo ryto iki vėlumos dirbo kolchozo laukuose. Mažą Jurgiuką palikdavo tariamam vaikų lopšelyje, kuris buvo įrengtas tai paskirčiai netinkamose patalpose.

Vaikų darželio kaime nebuvo, nes buvo galvojama, kad kaimiečių vaikams visai jo nereikia. Jiems darželis būtų nereikalinga

prabanga. O gal tai buvo ir kolchozo vadovybės apsilaidimas.

Rusai dažnai sakydavo:

— Mūsų vaikai užaugo „na zavalenkach“ — pašalyje.

Taip augo ir mūsų krikštėlis. Paaugęs pradėjo lankyti mokyklą ir brendė rusiškoje aplinkoje. Varge ir skurde baigė ir vidurinę mokyklą Sibire. Jis iš pat mažens girdėjo tik rusų kalbą ir gerokai surusėjo, bet mokėjo gražiai ir lietuviškai kalbėti, nes motina su juo kalbėdavo tik lietuviškai.

Jo tėvelis Jurgis Gintalas, taip ir nematė savo sūnaus. Atskyrė jį nuo žmonos dar Naujojoje Vilnioje. Daugiau jie Sibire nebesusitikė. Jis buvo ūkininko sūnus, gyveno kaime ir į politiką nesikišo. Dirbo savo gimtąją žemę ir su ja buvo tampriai suaugęs. Gintalą ištrėmė pačiame amžiaus pajėgume, nes tadaėjo trisdešimtuosius metus. Tačiau nežmoniškas stovyklos gyvenimas greitai pakirto jo sveikatą. Ten jis ilgai neišlaikė ir žuvo su tūkstančiais kitų lietuvių vyrų.

MŪSŲ ŽINIOS

PAS URUGVAJAUS LIETUVIUS

MENO PARODA

Pirmą kartą atskirai su savo au-
dinių meno – XV Valstybinėje
Meno, grafikos ir išdirbinių – pa-
rodoje Montevideo mieste nuo
gruodžio galo iki sausio pradžios,
maždaug dvi savaitė, dalyvavo žino-
mas lietuvių veikėjas Vytautas Do-
relis. Kiekvieną vakarą išstatė ne
tik mažas juostas knygoms pažy-
mėti, bet ir plačius dekoratyvi-
nius audinius – tašelius, ilgas juos-
meniui juostas. Žiūrovai labai do-
mėjosi audimo menu, net prašė
pamokų ir demonstracijos dar pa-
rodos metu.

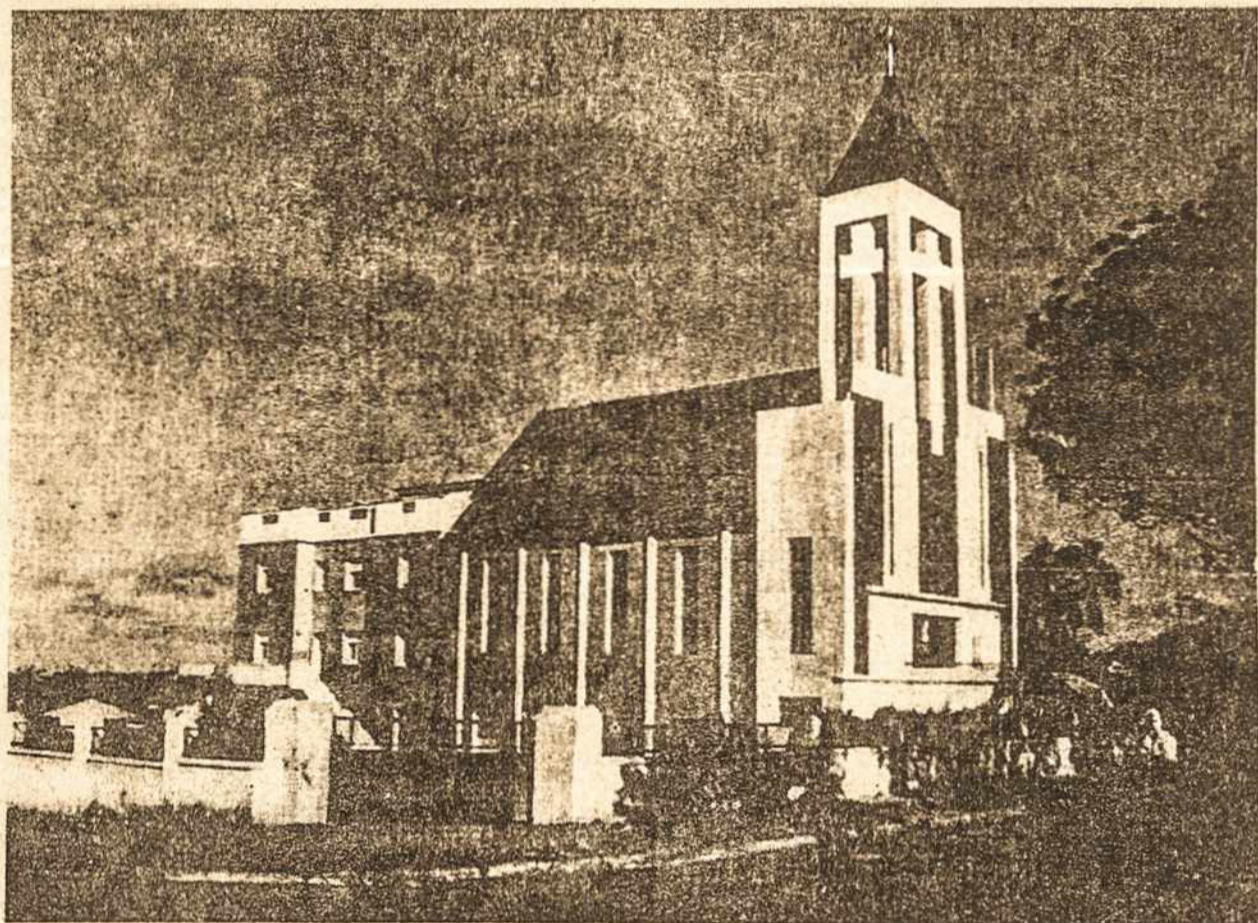
Vyt. Dorelis suranda laiko dar
mokyti vaikus kankliuoti. Šiuo
metu yra šeši kanklininkai, jau
pasirodę visuomenėje.

KUN GIEDRIO ŠVENTĖ

Pagrindinė Urugvajaus lietuvių
organizacija, Urugvajaus Lietuvių
Kultūros draugija, gruodžio 22
surošė puikų pokylį kun. Jono
Giedrio, SJ, 25-ųjų metų kunigys-
tės sukakčiai paminėti, įteikdami
puošnų ranka nupieštą ir visų pa-
sirašytą diplomą, kuris dabar kaba
klebonijoje ant sienos. Kun. Gied-
rys jau 22 metus dirba Urugva-
jaus lietuvių tarpe ir yra Fatimos
Marijos lietuvių parapijos klebo-
nas.

ATOSTOGŲ NAMAI

Jau ketveris metus statomi ko-
lonijos atostogų namai – vasarvie-
tė, kurioje gali atostogauti ne tik

Urugvajaus lietuvių bažnyčia

šeimos, bet ir didesnis būrys jaunū-
mo. Tai yra kartu ir stovyklavie-
tė, visai netoli nuo pajūrio prie La
Platos upės.

Ligi šiol, daugiausia klebono rū-
pesčiu, įrengta salė, kurioje yra
kepsinė – mėšai kepti įrangos. Už-
jų yra trys kambariai ir vonios.
Numatyta pastatyti dar didelę sa-
lę – pastogę, kur galėtų tilpti dau-
giau asmenų ir būti įvairūs paren-
gimai.

KULTŪROS DRAUGIJA

Kiekvienam lankytojui iš kitur
pirmininkas Stasys Goda mielai
aprodys atnaujintas U.L. Kultū-
ros draugijos patalpas. Už užkan-
dinės yra didelės talpos salė, ku-
rioje prieš keletą mėnesių vyko
Kanados "Aušros" kvarteto kon-
certas. Už kiemo yra nauja rašti-
nė arba valdybos erdvus kambarys
su knygynu ir kiti kambariai.
Pirmasis pastatas statytas prieš

40 ir daugiau metų, vienas pirmū-
jų lietuvių pastatų Pietų Amerikoje.

Draugija kas savaitę turi radijo
pusvalandį "Panorama da Terra
de Ambar" kurią veda Edmundas
Andriuskevičius ispanų kalba. Lie-
tuvių kalba programą, irgi pusva-
landį per Vanguardia radijo stotį,
veda kun. J. Giedrys. Per abi prog-
ramas Kalėdų proga visus klausy-
tojus Brazilijos lietuvių vardu svei-
kino kun. A. Saulaitis, o apie Kong-
resą ir Pasaulio Lietuvių Bendruo-
menės reikalus kalbėjo Romas
Kasparas iš Čikagos.

Kalėdinėje programoje ULKD
programos vedėjas E. Andriuske-
vičius gražiai apibūdino lietuviš-
kas Kūčias ir kitus kalėdinius pa-
pročius ispanų kalba, kadangi prog-
ramos ir muzikos klausosi ne tik
lietuviai, lietuvių jaunimas, bet ir
kitataučiai, kurie mėgsta europie-
tišką muziką.

Aliança Litvana Brasileira de Beneficencia e Assist. Social
convida os Senhores Socios para se reunirem em
Assembleia Geral Ordinaria a realizar-se no dia 26 de Ja-
neiro de 1975, às 16 horas, em sua sede social à rua Li-
tuania, 67, nesta Capital - afim de deliberarem a seguinte
ordem do dia : a) Leitura da ata anterior; b) Relatorio da
Diretoria; c) Leitura do balanço geral e parecer da Co-
missão Revisora; d) Eleição da Diretoria, Comissão Revi-
sora e seus suplentes para biênio de 1975 - 76; e) Outros
assuntos de interesse da Aliança.

Não havendo numero legal para a reunião em primeira convocação,
ficam os Senhores Associados convocados, desde já, para se reunirem
em segunda convocação às 16,30 horas, no mesmo dia e local,
São Paulo, 5 de Janeiro de 1975

Presidente - Alexandre Bumblys

**TAUTŲ
ŠVENTĖ
KATEDROJ
Sausio 25 d.
9 valanda**

PAIEŠKOJIMAS

Paieškau Vlado Plekaičio, gi-
musio Lietuvoje, kuris maždaug
antro pasaulinio karo metu pate-
ko į São Paulo, Braziliją.

Jo tėvas Pijus gyveno ir mirė
Maywood, Illinois, Jungtinėse A-
merikos Valstybėse. Tėvo brolis -
Jonas Plekaitis, kuris mirė, savo
testamente užrašė dalį savo turto
brolvaikiui Vladui.

Prašau Vlado Plekaičio, jo šei-
mos, arba kas žino apie jį, para-
šyti man – turto administratoriui
ir globėjui: C. Liubinui,
3244 East Dundas, Los Ange-
les, Ca. 90063.
U. S. A.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML.

40 kr. – Kostas Merkys (už 1974 m.)
Po 50 kr. K. Musteikis, Al. Bumblys,
Jon. Budzilas, J. Juzėnas, Apol. Jočys,
Vacl. Kontautas, And. Pupienis, Ona
Plečkaitytė, Iz. Saulytis, Mar. Slautie-
nė, Kaz. Lipas, Veronika Vaikšnora.
55 kr., Jon. Stankūnas
400 kr., Kl. Dragūno šeima - Garbės
Leidėja.

LIETUVIŠKOJI SPAUDA —
• MŪSŲ TAUTINĖ ŠVIESA. •
• Remkime ją ir skleiskime! •

*****
SUSIPRATĘS LIETUVIS
SKAITO IR PLATINA
SAVO LAIKRAŠTĮ
MŪSŲ LIETUVĄ
*****

*****

1974 – 1975 m. VASARA

I.

LIETUVIŲ KULTŪROS KURSAS

pravedamas lietuviškai

ISTORIJA GEOGRAFIJA

LITERATŪRA RELIGIJA

MENAS IR MUZIKA

TAUTOSAKA

EKOLOGIJA EKONOMIJA

ŠVIETIMAS

ANTRADIENIAIS ir
KETVIRTADIENIAIS 21,30 val.

II.

LIETUVIŲ KALBOS KURSAS

lietuviškai mokantiems

ANTRADIENIAIS ir
KETVIRTADIENIAIS 20,30 val.

Šv. Kazimiero parapijos patalpose
Rua Juatindiba, 20 – Parque da
Moóca.

MIRĖ ML PLATINTOJAS

Sausio m. 11 d. mirė PRANAS
LEITA, 83 metų amžiaus, kil-
mo nuo Ukmergės. Velionis gy-
veno Agua Rasa, buvo ten ilga-
metis savaitraščio „Mūsų Lietu-
va“, išnešiotojas, platintojas, skai-
tytojas. Jis dalyvaudavo lietu-
viškuose parengimuose ir dar-
buose, mielai patarnaudavo vi-
siems tautiečiams, visiems rasda-
vo gerą žodį.

Palaidotas IV Parada kapinėse.
Mirusiojo šeimai mūsų užuo-
jauta.

Kleb. P. Daugintis

MŪSŲ ŽINIOS

LIETUVIŠKA STOVYKLA LIETUVIŠKAM JAUNIMUI

Dédé Juozas organizuoja stovyklą lietuviškam jaunimui. Priimami jaunuoliai ir mergaitės vyresni negu 10 metų, galį susikalbėti lietuviškai ir norį išmokti daugiau.

Užsirašyti Vila Zelinio Klebonijoje. Telef. 63-59-75.

Į stovyklą išvykstama sausio 25, grįžtama 1 vasario.

MAŽIEJI – PIRMIEJI

Sausio 5 d. Vila Zelinoje buvo Kalėdų Eglutė lietuvių vaikams.

Sventę mažasis "Žilvitėlis" pradėjo organizuotai – atėjo su gėlėmis į bažnyčią ir padėjo jas prie Kristaus Prakartėlės, giedodami „Tyliają Naktį...“

Po Pietų Jaunimo Namuose 22 vaikai – vieni tautiniais rūbais, kiti „pavirtę“ į angeliukus, nykštukus ar zuikučius – išpildė meninę programą. Jie giedojo, meldėsi, deklamavo ir dainuodami pažaidė 8 tautinius žaidimus ir pašoko 2 šokius – Klumpakoji ir Suktinį. Jiems akompanavo pianu Silvana Banytė ir Lydija Vrubliauskaitė. su deklamacijom pasirodė: Audris Tatarūnas, Valteris Belapetravičius, Elizabete ir Karolina Vrubliauskaitės, Ana Paula Tatarūnaitė ir Estela Belapetravičiūtė. Programos pranešėja buvo Nilza Guzikauskaitė. Programą parengė Mg. Vinkšnaitienė, kuri per ištikus metus sekmadieniais 11 val. pravedavo mažiesiems (4–7 m. amžiaus) žaidimus Jaunimo Namuose, kai tuo tarpu jų tėveliai ir seneliai mėsdavosi lietuviškose šv. Mišiose V. Zelinio bažnyčioje.

Šios, pirmosios 1975 metais, lietuviškos programos pasižiūrėti susirinko arti šimtinės svečių. Į Sventę atvyko taip pat ir Kalėdų Senelis (p.V. Tatarūnas), kuris visus salėje buvusius vaikus apdovanojo saldumynais, o artistus dar ir žaislais.

Kalėdų Senelio krepšiu pripildyti aukojo: Ang. Tatarūnienė 100 kruz.; Šv. Juozapo Vyrų Brolija, Ap. Baltaduonienė ir N. Žalcauskienė po 50 kruz.; P. Šimonis 20 kruz. ir kai kurių vaikų tėvai po 10 kruzėirų.

Ši šventė paskatino tėvus mokyti vaikus lietuvių kalbos, dainų

bei papročių ir pratinti juos iš mažens dalyvauti įvairiose lietuvių programose.

PLIAS PRANEŠIMAS

Sausio m. 24 d., penktadienį 20 valandą, šaukiamas Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Brazilijos skyriaus narių susirinkimas. Jis įvyks PLIAS Centro Valdybos Įgaliotinio Alg. Idikos namuose, R. Maestro Chiafarelli, 736, Jardim Paulista (telef. 282-2919).

Po PLIAS skyriaus einamųjų reikalų aptarimo bus rodomos skaidrės ir fotografijos iš Erdvių Tyrinėjimo programų: Apollo, Mariner, Pioner ir Skylab, kurios apima Žemės Mėnulį, Venerą, Merkurą, Marsą, Phobos (Marso mėnulį), Jupiterio ir Žemės vaizdus, stebint iš erdvių.

Susirinkime kviečiami dalyvauti ir asmenys, norintieji stoti nariais į PLIAS.

Algirdas Idika

PLIAS Centro Valdybos Įgaliotinis

L'K. ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Šaukiamas Vasario mėnesio 23 dieną (sekmadienį) 15 val. Jaunimo Namuose.

Programoje bus Vatikano Antrojo Dokumentų studijos.

Bendruomenės darbo gairės ateičiai.

Apžvalga praėjusio laiko.

Kviečiami dalyvauti visi bendruomenės nariai ir visi lietuviai katalikai.

J. Šeškevičius
Pirmininkas

Šio "M.L." numerio

GARBĖS LEIDĖJAS

DRAGŪNŲ ŠEIMA – kun.

Antonio Victor, OFM Cap., ir tėvai Elena ir Klemensas Dragūnai.

Jiems nuoširdi padėka ir linkėjimai gausios

Viešpaties palaimos.

ML administracija

VARGONŲ VAJUS

Vila Zelinio Bažnyčios vargonai jau daugel metų linksmais ir liūdnais momentais palydėjo lietuvių religinį gyvenimą. Jungtvių metu grojo vestuvinius maršus, laidotuvių gedulingas maldas. Nebuvo nė vienos lietuviškos šventės, kad jie neprisidėtų savo balsais. Vargonai taip pat buvo ištikimas pagalbininkas mūsų chorui. Turbūt nėra nė vieno lietuvių, kuris vienokiu ar kitokiu būdu vargonų patarnavimu nebūtų pasinaudojęs. Dabar vargonai yra blogoje padėtyje ir reikalingi kapitalinės reformos. Reformai įvykdyti Šv. Juozapo Bendruomenės Valdyba kartu su „Conselho Paroquial“ daro vaju. Prašomi visi lietuviai prie vaju prisidėti. Norintieji vaju paremti prašomi kreiptis į kleboniją.

RIO DE JANEIRO

1. Vera Lucia Gaulia, pp. Kazimiero ir Elenos Gaulia, duktė baigė Rio de Janeiro Federalinio Universiteto Farmacijos fakultetą. Padėkos Mišios buvo 1974.12. 21 dieną Rektorato koplyčioje, o diplomų įteikimas Medicinos Moksly Centro Amfiteatre, Universidade Universitária, Ilha do Fundão.

2. Š. mėn. 6 dieną p. Kazimiero Gaulia residencijoje, rua Jorge Lima 206, Ilha do Governador, įvyko iškilmingas įteikimas jam diplomo kaip Estado de Guanabara garbės piliečio, kuris titulas jam buvo pripažintas vietinės „Câmara de Deputados“. Būta daug lietuvių kolonijos narių ir nemažas skaičius Kazimiero draugų brazilų.

3. Š. mėn. 4 dieną įvyko 7-tos dienos Mišios už a.a. kleboną Juozą Janilionį, lietuvių kapeloje ir prie jo kapo, atlaikytos kun. Mečislavo Valiukevičiaus iš Barreto (Niteroi). Į Mišias atsilankė p. Juozas Kaributas iš Los Angeles, kuris sekančią dieną aplankė kelis vietinius lietuvius.

4. Mėnesio Mišios už a.a. kun. J. Janilionį bus 26 šio mėnesio, o 19-tą sausio eilinės mūsų Mišios. Klebono Mišios bus ant kapų.

5. Vera Lucia Gaulia susižiedavo su Márcio Almeida Ferreira, kuris kartu su ja baigė farmacijos mokslus. Sužiedotuvės įvyko Kazio Gaulios namuose gruodžio 21 dieną.

Nepriklausomybės minėjimas

bus vasario 16-tąją, pradedant Mišiomis įprastą valandą.

Prel. Zenonas Ignatavičius,

dėl širdies priepuolio 54 dienas išgulėjęs vienoj Romos ligoninėj, jau grįžo namo. Sustiprėjęs, atvažiuos į Rijų. Tuo tarpu siunčia sveikinimų visiems Rio ir S. Paulo lietuviams.

ŠVENTASIS RAŠTAS, NAUJASIS TESTAMENTAS. Vertimas iš graikų kalbos. Jis atliktas Lietuvos kunigų Č. Kavaliausko ir V. Alulio. Atspausdinta Bostone. – Tai nauja, gražia, lengvai skaitoma lietuvių kalba išleistas Naujasis Testamentas. Turi trumpas antraštelės ir gerus paaiškinimus. Gale pridėta Liturginė rodyklė – nurodyti Mišių skaitymai visiems metų sekmadieniams. Viešpaties ir šventųjų šventėms.

Knygą galima nusipirkti ir M. Lietuvos administracijoje.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBREINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Utan Bony Ltda.

Impr. Est. Gráfico 1948/1977

C. E. C. 01.012.000/001

R. Coelho Barreiros, 104
V. Prudente

Fones: 274-0577 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kilykas
Administrador: P. Dargėlis

MEŠINĖ PRENUMERATA: 36 Lt. GARBĖS PRENUMERATA: 170 Lt.
Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojastose ir sveikinimai nuo 10 Lt. pagal didumą. Dėl kitų skaitmenų tartis su administracija. Čekija rašyti „Pedro Dargėlis“ vardu.

Strazpinius ir korespondencijas redakcija taisy, postranko savo nuožūra. Neatsodoti raštai gražinami tik autorini paštu. Pavardo pasirašyti straipsniai nebūtinai išleiskis redakcijos ir leidėjų nuomone. Už skaitmenų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas antradieni. T odėl vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai i teiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.